

men moet zich dien tijd niet voorstellen als één onafgebroken regentijd. Telkens wordt de regen afgewisseld door schoone, droge, zonnige dagen.

De winterregens zijn het, die den watervoorraad van het land aanvullen. De beken zwellen en overstroomden het omliggende land, de putten worden gevuld en de onderaardsche wateraderen, die in dit kalkland veel aanwezig zijn, ontvangen nieuwe voorraad. In den loop van den drogen tijd heeft door zon en wind vooral op de heuvels en bergen sterke verweering plaats gevonden. Deze verweeringsproducten worden afgespoeld en vormen den vruchtbaren bodem der dalen, terwijl nieuwe lagen op de hooggelegen plaatsen aan de klimatologische invloeden worden blootgesteld om straks nieuwe voorraad vruchtbaren grond te leveren.

Deze winterregens zijn de echte „plasregens“, die vaak met bijna tropisch geweld neerkomen en vele verwoestingen kunnen aanrichten (Matth. 7:27), terwijl ze soms door sneeuwstormen vergezeld worden. Het verblijf buitenshuis is verre van aangenaam. Het volk Israël siddert vanwege den plasregen op den twintigsten dag van de negende maand (Ezra 10:9), dat is dus begin December. Aan den tijd van den winterregen en zijn onstuimige gevolgen herinneren ook plaatsen als Psalm 42:8 en Psalm 124:4-5. Dan is het land onbegaanbaar, de rivieren zijn bijna niet te passeeren. Modder, slijk en waterstromen bedreigen met levensgevaar een ieder, die zich toch op reis begeeft.

Daar de temperatuur gewoonlijk weinig beneden 0 gr. C. daalt en dan in geen geval langen tijd achtereen, kunnen de veldvruchten, die in het begin van den regentijd gezaaid zijn, doorgroeien. Hiervoor is zonneschijn noodig, maar kan evenmin de regen gemist worden. Vooral de regen, die in eind Maart en begin April valt, is van de allergrootste beteekenis. Al is de winterregen overvloedig geweest, wanneer in dien tijd de regen onbreekt, komt er van den oogst niets terecht. Dit is de „spade regen“, die onontbeerlijk is voor het vormen der aren en korrels van het graan en niet minder voor het vruchtzetten van de vruchtbomen.

Het land heeft inmiddels een geheel ander aanzien gekregen. Zoodra de zware winterregens voorbij waren, kwamen overal de bloemen te voorschijn en hieven de vogels hun lied aan. Dit is de schoonste tijd van het jaar. Alles nieuw leven, zonneschijn en regen wisselen elkander af. Aan de vreugde hierover geeft Hoogl. 2:11-13 zeer schoon uiting: „Zie de winter is voorbij; de plasregen is over; hij is overgegaan; de bloemen worden gezien in het land; de zangtijd genaakt en de stemme der tortelduif wordt gehoord in ons land; de vijgeboom brengt zijn jonge vijgkens voorl en de wijstokken geven reuk met hunne jonge druifjes“.

De regen is dus voor Palestina wel van groote beteekenis in allerlei opzicht. In hoeverre de tegenwoordige toestanden nog overeenkomen met die uit Bijbelsche tijden, kan op dit oogenblik niet besproken worden — dit blijft nog voor later bewaard. Van het allergrootste belang is echter, dat de regen — en dit geldt zoowel voor den vroegen als voor den spaden regen — op den juiste tijd komt. Het uitblijven van den vroegen of van den spaden regen kan den geheelen oogst doen mislukken. Zonder vroegen regen kan de landman niet zaaien, zonder spaden regen niet maaien. Palestina moet geheel uit de hand Gods leven. Dat leert de Schrift ons ook. De regen komt op Gods tijd. Daarom vraagt God aan Job: „Kunt gij uwe stemme tot de wolken opheffen, opdat een overvloed van water u bedekke?“ (Job 38:34). terwijl het antwoord gegeven wordt in Psalm 147: Het is de Heere zelf, „die de hemelen met wolken bedekt, die voor de aarde regen bereidt“ (vs 8).

Aan Israël wordt dan ook steeds voorgehouden, dat het komen van den regen op den juiste tijd een bijzondere gave Gods is: „...Hij deed u nederdalen den winterregen, den vroegen regen en den spaden regen als weleer. Dan worden de dorschvloeren vol koren en vloeien de perskuipen over van most en olie“ (Joël 2:23b-24, vert. Ridderbos). Het zijn goede gaven, die God wil schenken aan een volk, dat Hem vreest: „Indien gij in mijne inzettingen wandelen en mijne geboden houden en die doen zult, zoo zal ik uwe regens geven op hunnen tijd en het land zal zijne inkomst geven en het geboomte des velds zal zijne vrucht geven“ (Lev. 26:3-4). Voor een volk echter, dat naar Gods stem niet hoort, zal de „hemel als ijzer“ zijn en de „aarde als koper“ (vs 19).

Zoo verstaan we ten volle de schoone beschrijving, die Mozes van het beloofde land geeft: „Een land van bergen en van dalen; het drinkt water bij den regen des hemels; een land, dat de Heere uw God bezorgt. De oogen des Heeren uws Gods zijn voortdurend daarop, van het begin des jaars tot het einde des jaars“ (Deut. 11:11-12).

F. J. BRULJEL.

II PERSSCHOUW II

Calvijn-herdenking te Parijs.

Marnix spreekt in „Groninger Kerkbode“ over de a.s. Calvijn-herdenking te Parijs. In een vorig nummer noemden wij een der sprekers en brachten in herinnering wat Dr v. Lonkhuyzen en Dr Beets tegen hem hadden uit een oogpunt van Calvinisme. Thans schrijft Marnix in gelijken geest. Hij begint met de opmerking:

Ik weet wel, dat er zullen zijn, die, als ik hierop wijs, zullen zeggen: daar heeft men weer zulk een drijver, die niet kan nalaten te trachten met allerlei „zure“ opmerkingen de feestvreugde te storen. Maar de gehoorzaamheid, die Calvijn ons, zijne zonen, heeft willen leeren, gebiedt om de volle waarheid te doen zien.

Vervolgens lezen wij:

Calvijn's Institutie te eeren beteekent zich alleen op de Schrift te beroepen, die ijverig te bestudeeren, en in alles Gode de eere te brengen, die Hem alleen toekomt.

Hoe staat het nu daarmee straks in Parijs?

Ik lees, om nu een sprekend voorbeeld te noemen, dat als spreker zal optreden Prof. Eugene Choisy, hoogleeraar aan de hoogeschool van Genève. Zijn onderwerp zal zijn: de eenheid der kerken.

Wie is die Choisy?

Ik neem nu een van zijn meest erkende werken: „Calvijn Educateur des Conscienses“. Een in menig opzicht zeer sympathiek boek.

Calvijn opvoeder der gewetens.

Van Calvijn wordt zeer veel goeds gezegd in dat werk.

Het heeft echter één merkwaardig hoofdstuk: Calvijn et la prédestination. Calvijn en de uitverkiezing.

Alweer moet gezegd, dat de schrijver zijn best doet Calvijn zooveel mogelijk te rechtvaardigen tegenover degenen, die hem om de leer der uitverkiezing hebben aangevallen. Hij wijst ook op de groote beteekenis van die leer en op den rijken troost, die daarin lag voor Gods arme vervolgde kinderen.

Maar dan komt de eigen belijdenis. Toch was, wat Calvijn leerde, een dwaling.

Choisy weet veel beter, wat het werk Gods is.

Welnu — zoo zegt hij aan het slot van dit hoofdstuk — welnu, in dezen God van Calvijn herkennen wij niet den eeuwigen Vader, ons geopenbaard door het Evangelie, den God van Jezus Christus, den God, Die liefde is en allen tot Zich wil trekken en al Zijn schepselen wil redden.

Daar heeft men de leer der algemeene verzoening.

Indien, zoo gaat Choisy dan voort, indien Calvijn was uitgegaan niet van den Bijbel in zijn geheel — non de la Bible, prise en bloc — maar van den persoon en het historische werk van Christus den Zaligmaker, zooals hij ons door het Evangelie is geopenbaard en door de ervaring van de groote christenen — ik spatieer — hij zou niet geleerd hebben dit verschrikkelijke dogma, hard en wreed, en vreemd aan het Evangelie.

De Evangelische theologie, dus besluit Choisy dit hoofdstuk, heeft ons verlost van de afschuwelijke nachtmerrie — du cauchemar horrible — van een God, die zou hebben gepredestineerd het grootste deel van Zijn schepselen tot de verdoemenis en tot de eeuwige straf.

Nu vraag ik: wat verschil is er tusschen het oordeel van de Sorbonne en dit vonnis van dezen „zoon van Calvijn“?

Choisy mocht zich wel eens afvragen als hij het Genève ziet van thans, dat zich heeft overgegeven in de politieke regeering aan een zoon van Lenin, hoe het toch komt, dat het evangelie, dat hij dan roemt, den vat op het volk geheel heeft verloren.

Hoe het komt, dat Genève zich heeft gericht niet naar Calvijn maar naar Rousseau.

Verleden week was per abuis sprake van Prof. Wincelius te Philadelphia. Dit moet zijn: Salthmore, Pennsylvania.

De confessioneelen en de Vrije Universiteit.

Wij hebben reeds enkele malen gesproken over de houding van de confessioneelen ten aanzien van de Vrije Universiteit. Directe aanleiding daartoe gaf het optreden van een Hervormd predikant, voor de Vrije Universiteit. Thans wordt weer de kwestie, nu voor de derde maal, aangegrepen in het Hervormde Weekblad „De Gereformeerde Kerk“. Wij lezen daar volgend ingezonden stuk:

Hervormde steun voor de gescheiden kerken.

Zeer geachte Hoofdredacteur,

Meestal komt uw blad „de Geref. Kerk“ wat laat in mijn bezit, nu echter was het niet 't geval met het nr van Donderdag 14 Febr. jl. en werd mijn aandacht bepaald bij het stukje van dr P. J. Kromsigt over verbodering. Ik sloeg daarbij mijn handen van verbazing in elkaar, toen ik las, dat Dr Fokkema van Amstelveen als voorzitter was opgetreden van een „Ring“ ten bate van de Vrije Universiteit, die zooals reeds is opgemerkt, in de eerste plaats ten goede komt aan de Geref. Kerken. — Hoe dat nu mogelijk is van iemand, die betrekkelijk nog maar kort geleden de Geref. Kerken verliet en tot de Herv. Kerk overkwam om zich te Utrecht in het predikambt voor onze kerk te laten opleiden, is mij een raadsel. Dr Fokkema toch heeft bij de bevestiging in zijn ambt beloofd tot den bloei der Herv. Kerk te zullen medewerken en nu nog maar kort geleden in dit ambt... voorzitter van een ring ten bate van een lichaam dat werkt voor de gescheiden kerken, dat klopt toch immers niet.

Zoo hij een eerlijk man is, zou het niet verstandig van hem zijn om terug te keeren, naar wat hij verliet en zeggen: „broeders, ik heb mij vergist, neemt mij weder op in uwen kring, want ik ben in hart en nieren toch nog één der uwen.“

Ondergeteekende kan dan ook de meening niet deelen, als zou het alleen maar een uiting zijn van een vrije-kerk-idee van Dr F., maar veel meer een staan met het ééne been in de Herv. Kerk en met het ander in de Geref. Kerk, om aldus in de Herv. Kerk, die zijn hart niet heeft, te beter de kerken, die zijn hart nog hebben, te kunnen dienen.

Maar is het geoorloofd op zulk een wijze het ambt in haar te aanvaarden?

Sprang.

E. Barbier.

Men ziet, dat de redactie, die op onze opmerkingen verder niet ingaat, ook weer zonder nader onderschrift gelijk de eerste maal, dit ingezonden stuk overneemt; en dat dus de hoop dergenen, die meenden, dat de Vrije Universiteit van een congres, als in October gehouden werd, vruchten hebben zou, alweer vrij onzacht beschaamd wordt. Voor terreinverkenning is het goed, deze en dergelijke uitlatingen op te nemen. Men kan dan weten, waar men aan toe is.

„In de crisis“.

In het Hervormde Weekblad „De Gereformeerde Kerk“ komt Dr J. Ch. Kromsigt nog eens terug op het ingezonden stukje van Mej. Dr A. L. C. Kromsigt, dat wij reeds in deze kolommen hebben overgenomen. Wij gaan op wat Dr J. Ch. Kromsigt schrijft nog nader in. Niet om te polemiseren, wat wij met dit blad heel zelden doen, wijl daarvoor de afstand doorgaans mij te groot lijkt, maar uit oprechte vreugde, dat er althans een begin van een gesprek is tusschen kerk en kerk. Soms heb ik het gevoel, alsof God ook in dezen ons „gelegenheden“ laat zien van toekomstige eenheidsverwerking, gelegenheden, die men niet verwaarlozen mag, ook al weet men, dat een direct tastbare vrucht niet te verwachten is.

Dr J. Ch. Kromsigt geeft eerst een citaat uit Hoedemaker, van wien gezegd wordt, dat hij altijd het „geheel“ van de kerk, en van het volk voor oogen had. En hij interpreteert Hoedemaker aldus:

Hoedemaker bedoelt hier dus: Wil er waarlijk sprake kunnen zijn van een kerkreformeerende daad, dan moet daardoor de samenhang niet worden verbroken. Dan moet hij, die handelt zich bewust zijn, dat hij zelf deel uitmaakt van een groot geheel, dat dus (in valsche confessionalisme) de leer —, de historische confessie, niet zoo maar kan worden losgemaakt uit de drievoudige samenhang: 1e belijdenis, 2e het Woord als bron en richtsnoer der belijdenis, en 3e de gegeven historische belijdende kerk. Waaraan H. bij deze „kerk“ denkt zegt hij op treffende wijze op blz. 72. Daar blijkt ook als hoedanig hij de „congres“-beweging en de gansche daardoor beheerschte dolantiebeweging beoordeelt en verwerpt, n.l. als eigenmachtige partij-beweging.

Wij willen Hoedemaker niet becristiseren, doch wijzen slechts er op, dat — wat het zakelijke betreft — deze constructie imaginair ons dunkt. De leer, zegt Dr Kromsigt volkomen terecht, mag niet worden losgemaakt uit den drievoudigen samenhang, belijdenis, Woord en kerk. Maar ons bezwaar is juist, dat hij, die het „geheel“ van de Hervormde Kerk zich konkreet voor oogen stelt, stuit op het pijnlijke feit, dat daar (juist in dat geheel, en niet in een practisch afgescheiden groep) de belijdenis juist wél wordt gelicht uit dezen drievoudigen samenhang. Officiëel ligt zij nog op den preekstoel, maar de preekstoel zelf erkent in de meeste gevallen het Woord niet als „bron en richtsnoer der belijdenis“, noch ook, (dit element laat Dr Kromsigt weg) noch ook de belijdenis als vertolking van Gods Woord. M.a.w. de „gegeven historische belijdende kerk“ bestaat niet in de Hervormde Kerk. De drievoudige samenhang is er wél bij ons, maar niet bij het instituut van Dr Kromsigt. En ondanks alle geroep om „het geheel“ toch niet voorbij te zien, blijft toch dit geheel zelf een imaginaire grootheid. Men fantaseert een „geheel“ als sublimering van zijn eigen deel, zijn eigen groep, zijn eigen partij. Dr Kromsigt vervolgt dan:

Als ik nu de woorden van Prof. Schilder: „ieder moet vandaag probeeren in eigen huis te reformeeren“ — wel begrijp, dan noemt hij hier wel een soortgelijke daad als H., maar waardeert hij de beteekenis van die daad geheel anders dan H. Hij wil juist wél, wat H. niet wil, n.l. die maken tot „het uitgangspunt of het beginsel van „de Reformatie“. Kuyper wilde volgens S(lotemaker) de B(ruine) van den enkele komen tot het geheel. Zoo wil Prof. Schilder ook.

Dr Kromsigt houde mij ten goede, dat ik deze probleemstelling niet aanvaarden kan als de mijne. Ik verwijs hem naar mijn artikel over de Afscheiding, opgenomen in „Van 's Heeren Wegen“, uitgave J. H. Kok, gedenkboek der Herdenking van de Afscheiding. Ik wil volstrekt niet, dat men komt van den enkele tot het geheel, ik wil alleen maar dit, dat de enkele „het geheel“ confronteert met... het „geheel“. M.a.w. dat men de kerk houdt aan haar eigen papieren.

Dan zijn er drie mogelijkheden. Heeft de kerk maar één stel papieren en zijn o.l. die papieren zuiver, d.w.z. naar Gods Woord (b.v. de belijdenis), dan eische men de consequente erkenning daarvan.

Heeft de kerk — dat is een ander geval — wederom slechts één stel papieren, doch zijn deze niet naar Gods Woord (b.v. de reglementen) dan stelle men tegenover die papieren Gods Woord.

Heeft de kerk papieren van tweeërlei aard (de ééne helft overeenkomstig Gods Woord, de andere er

tegen), dan kerk te wijzen, ook een o. h. e. l. als door A of op deze tw.

Dit laa mijn afsch. Feitel.

Hervormd. Want de

goed en zo naar de k.

hervormd: dus tot de

orde stelt

„geheel“

een ima

in de inr

schism

wij tegene

nummer)

verwerpen

Kerk is s

ciël nog e

ingaa

dere pa

van de tal

Ik kan e

Schilder g

Om het

van Dr K

punten vo

Laat ons

elkaar, w

gelegenhei

Misschie

ik steeds

sprek goed

Dr P. J.

citaat van

Kerk“ gep

strekking.

Wij w

innering

de herv

was, dal

ontzette

heden,

waarin

wezen

wijst in

Corinth

„Indie

heete tw

keelen,

schelmst

der heid

Paulus,

eeeren,

de op

stuk w

nietigen

gaven

liefde

vele di

gedaan,

rinthe b

Sacra

zou dan

zulke ve

deelte d

legd?“

Dr Kron

bepaald o

rangschi

reformiteit

van Calv

Dat wij

onze reke

te worden,

verbasterd

Een an

telkens m

dung, wa

Wij will

vijn den

van Dr P.

van Calv

het volgen

Daarom

en sche

terugker

Hoofd

Meester

roepen,

zijn afge

verveer

zuivere

En ik z

verwens

echter r

apostele

met wie

ik, heef

naams v

(Joh. 1

spreekt,

Daar d

wij bere

van Ch